

Notitie Ecologische quickscan sloop en nieuwbouw Aan de Rijn 6 Wageningen

Datum: 9 oktober 2019
Auteur: Ir. Alex Tabak

1. Aanleiding en doel

In het kader van de sloop en nieuwbouw van het pand aan de Aan de Rijn 6 te Wageningen, is een ecologische quickscan uitgevoerd.

Het doel van de quickscan is om na te gaan of het onderzoeksgebied een betekenis heeft voor plant- en diersoorten die beschermd zijn volgens de Wet natuurbescherming (Wnb).

Overige relevante richtlijnen in dit kader zijn gebiedsbescherming Wnb (Natura 2000-gebieden) en het Gelders Natuurnetwerk (GNN; voorheen de Ecologische Hoofdstructuur).

Indien negatieve effecten niet zijn uitgesloten, is aanvullend onderzoek en een mogelijk een ontheffings- of vergunningsaanvraag Wet natuurbescherming (incl. het opstellen van mitigerende maatregelen) aan de orde.

Wanneer significante negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de GNN niet uitgesloten kunnen worden dan is het noodzakelijk een uitgebreide 'Nee-tenzij' toetsing uit te voeren.

Door de afwezigheid van ten minste 10 are bos en/of een bomenrij van minimaal 21 bomen, en omdat het een erf/ tuin betreft, hoeft geen rekening gehouden te worden met houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming vallen.

De bijlagen 1, 2, 3 en 4 geven het wettelijk kader van de Wet natuurbescherming.

2. Onderzoeksgebied en ingreep

Het onderzoeksgebied omvat het pand en omliggende tuin met het adres Aan de Rijn 6, gelegen in de uiterwaarden van Wageningen (gemeente Wageningen). Het pand wordt gesloopt en er vindt nieuwbouw plaats. Verder worden enkele naaldbomen en coniferen rondom het pand gerooid.

Het woonhuis is omgeven door uiterwaarden met grasland. Er zijn ook twee kleine schuurtjes aanwezig. Het erf bestaat uit een tuin met ruigtevegetatie en een groentetuin, omgeven door wat houtige opstand.

De ligging van het terrein met het pand is weergegeven in figuur 1 en 2.

Tabak Advies Ecologie is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

Figuur 1: Topografische kaart met de globale ligging van het pand Aan de Rijn 6 (rode cirkel).

Figuur 2: Luchtfoto van het pand Aan de Rijn 6. Het pand is rood omcirkeld. De zwarte omlijning betreft de kadastrale grens van het erf waarbinnen het voorgenomen initiatief gaat plaatsvinden (Bron: kadasterdata.nl).

4. Werkwijze

Het onderzoek bestaat uit een literatuurstudie ondersteund door een veldbezoek met een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Een habitatgeschiktheidsbeoordeling vindt plaats om vast te stellen of het aannemelijk is dat beschermde soorten van de Wet natuurbescherming voorkomen, gezien de aanwezige biotopen. Het betreft geen volledige veldinventarisatie, omdat mogelijk niet alle soorten zijn te vinden bij een eenmalig veldbezoek. Tijdens het veldbezoek is in het bijzonder aandacht besteed aan planten en sporen/ nesten van dieren die duiden op de aanwezigheid van beschermde soorten.

Daarnaast is de ecologische samenhang met de omgeving onderzocht. Het veldbezoek heeft tevens tot doel na te gaan of aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is in de daarvoor geldende inventarisatieperioden.

Mogelijke effecten op het Gelders Natuur Netwerk (GNN) en Natura 2000 (Wnb gebiedsbescherming) zijn uitgevoerd aan de hand van het veldbezoek en een bureau onderzoek.

Het veldbezoek heeft op 9 augustus 2019 plaatsgevonden, het was bewolkt, de temperatuur was ongeveer 20 graden Celsius.

De foto's hieronder geven een impressie van het plangebied. Hieronder volgt een toelichting per foto:

Foto 1. Voorzijde van het pand

Foto 2. Achterzijde van het pand.

Foto 3. Zicht op de uiterwaarden vanaf de tuin aan de achterzijde.

Foto 4. Zijkant van het pand.

Foto 5. Impressie van de voorzijde van het pand met naaldbomen en coniferen.

Foto 1.

Foto 2.

Foto 3.

Foto 4.

Foto 5.

5. Resultaten Wnb soortenbescherming

Vaatplanten

Volgens de beschikbare bronnen zijn geen beschermde planten bekend uit het onderzoeksgebied. Tijdens het veldbezoek zijn in de ondergroei alleen algemene soorten aangetroffen. Beschermde soorten worden ook niet in het onderzoeksgebied verwacht.

- Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming voor vaatplanten is niet aan de orde.

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene broedvogels waargenomen. Gezien de kenmerken van het onderzoeksgebied en de omgeving kunnen algemene broedvogels van graslanden, ruigten en struwelen verwacht worden.

Grotere bomen die potentieel geschikt kunnen zijn voor jaarrond beschermde nesten (bv. horsten van roofvogels) zijn niet aanwezig bij het pand, ook niet in de directe omgeving.

Huismussen zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen, maar volgens de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) zijn in 2015-2016 twee territoria vastgesteld van Huismus. Deze waarnemingen zijn gedaan in het kader van Broedvogel Monitoring Project (BMP). Het is daarom niet uitgesloten dat het pand door Huismussen gebruikt wordt om te broeden. In dat geval zullen altijdgroene struiken en klimplanten ook een functie kunnen hebben als schuilplaats, en beschermd zijn als onderdeel van de functionele leefomgeving van een mogelijk nest. De nesten van deze soort zijn jaarrond beschermd.

De nesten van Huismus zijn o.m. te vinden onder dakpannen en in kieren en gaten in muren. Nesten kunnen ook aanwezig zijn achter regenpijpen en met klimop begroeide muren en boomstammen.

Geadviseerd wordt om in het eerstvolgende broedseizoen het pand en erf te onderzoeken op de aanwezigheid van nesten van Huismus. De geschikte onderzoeksperiode is tussen 1 april en 15 mei, waarbij twee gerichte veldbezoeken uitgevoerd worden (Kennisdocument Huismus).

Het voorkomen van nesten van Gierzwaluw is niet bekend uit de NDFF. Er zijn wel overvliegende en/of foeragerende dieren bij het onderzoeksgebied waargenomen. Gezien de kenmerken van het pand kan het voorkomen van nesten niet helemaal uitgesloten worden, omdat o.m. dakpannen en kieren en gaten in muren geschikt kunnen zijn als nestlocatie. De nesten van deze soort zijn net als Huismus jaarrond beschermd.

Geadviseerd wordt om het pand te onderzoeken op de aanwezigheid van nesten van Gierzwaluw.

De geschikte onderzoeksperiode is tussen 1 juni en 15 juli, waarbij drie gerichte veldbezoeken uitgevoerd worden in de avond vlak voor zonsondergang (Kennisdocument Gierzwaluw).

Dergelijk onderzoek kan eenvoudig gecombineerd worden met bv. vleermuisonderzoek.

Om verstoring van overige broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten, dienen werkzaamheden zoals het vellen van bomen, verwijderen struweel en werkzaamheden in ruigtes buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het broedseizoen voor vogels loopt grofweg van half maart tot half juli. Voor sommige soorten langer, bijvoorbeeld houtduif tot in september-oktober. Mocht er tijdens de uitvoer van werkzaamheden toch onverhoopt op broedende vogels gestuit worden, dan dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en naar een later tijdstip te worden opgeschort.

Mits de plannen conform het bovenstaande uitgevoerd worden, zal het onderzoeksgebied na de ruimtelijke ingreep voor de aanwezige overige broedvogels in dezelfde mate geschikt blijven.

- Het uitvoeren van mitigerende maatregelen (en ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming) voor de uitvoer van de werkzaamheden is mogelijk alleen aan de orde voor Huismus en Gierzwaluw, afhankelijk van de uitkomst van aanvullend onderzoek.

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten worden beschermd door de Wet natuurbescherming onder beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (bijlage 1 en 2). Het onderzoeksgebied is beoordeeld op de mogelijke waarde als leefgebied voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen

De meest strikte bescherming gaat uit naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Er is onderzocht in hoeverre het pand geschikt is als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Er zijn tijdens het veldbezoek diverse openingen vastgesteld, die toegang bieden tot mogelijke verblijfplaatsen. Bijvoorbeeld scheuren en openingen in muren, en de aanwezige schoorsteen (zie foto 1). Het is niet uitgesloten dat er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het pand.

Foerageergebied

Het plangebied kan gebruikt worden als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen is alleen beschermd wanneer het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie van een soort. Gezien de aanwezige biotopen in de directe omgeving is er veel potentieel foerageergebied aanwezig in de vorm van bosranden en open terrein bestaande uit graslanden met ruigtevegetatie. Essentieel foerageergebied, waarbij het verlies hiervan kan leiden tot het verlies aan verblijfplaatsen, is daarom niet aanwezig binnen het plangebied. Het gebied zal onveranderd geschikt blijven als foerageergebied.

Vliegroutes

Er zijn binnen het onderzoeksgebied geen lanen en/of lijnvormige structuren aanwezig die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als verbindingroute, waarlangs de dieren zich verplaatsen binnen het landschap. Dergelijke structuren zijn in de wijde omgeving wel aanwezig (vanaf ca. 100 meter afstand), maar het is uitgesloten dat deze worden aangetast door de voorgenumen activiteit.

- Aantasting van vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan op voorhand niet worden uitgesloten. Geadviseerd wordt aanvullend vleermuisonderzoek uit te voeren. Indien er vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn, dan kan het opstellen van mitigerende maatregelen en een ontheffingsaanvraag aan de orde zijn.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren gevonden.

Er heeft een inspectie binnen het pand en de schuren plaatsgevonden voor de aanwezigheid van Steenmarter. Alle potentieel geschikte ruimtes voor de soort zijn onderzocht op sporen die kunnen duiden op voorkomen, zoals uitwerpselen, geur, de aanwezigheid van latrines, en (loop)geluiden van eventueel aanwezige Steenmarters. Met name de zolder van het pand is uitvoerig onderzocht. Er is gebruik gemaakt van een sterke zaklamp om binnen goed zicht te hebben.

Tijdens de inspectie zijn nergens sporen van Steenmarter aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen die duiden op het voorkomen van Steenmarter. Het voorkomen van Steenmarter in het pand is uitgesloten.

Het is niet uitgesloten dat het onderzoeksgebied foerageergebied vormt voor een aantal algemene soorten zoals Egel, Konijn en Rosse woelmuis. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de Wet natuurbescherming binnen de provincie Gelderland. Daarbij kunnen deze

soort gezien de beperkte omvang van de ingreep de werkzaamheden gemakkelijk tijdelijk ontvluchten

- Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming voor grondgebonden zoogdieren is niet aan de orde.

Amfibieën

Op basis van verspreidingsgegevens, habitatvoorkeuren en de aanwezige biotopen kan het plangebied alleen een betekenis hebben als leefgebied voor Gewone pad.

Binnen het plangebied is geen geschikt voortplantingswater aanwezig. Het struweel kan een betekenis hebben als overwinterhabitat voor gewone pad. Het voorkomen van strikt beschermde soorten amfibieën wordt gezien de biotoopkenmerken uitgesloten.

- Voor gewone pad geldt een vrijstelling voor de Wet natuurbescherming binnen de provincie Gelderland. Een ontheffing van de verbodsbepalingen voor de uitvoer van de werkzaamheden voor amfibieën is dan ook niet aan de orde.

Reptielen

Het voorkomen van Ringslangen is bekend in de uiterwaarden van Wageningen, ook in de omgeving van het onderzoeksgebied (NDFF). Er zijn waarnemingen vanaf ca. 100 meter rondom het onderzoeksgebied gedaan.

De Ringslang is gebonden aan waterrijke habitats. Deze liggen vaak op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. In de uiterwaarden heeft de soort voorkeur voor bossen en open habitats met een vrij dichte ondergroei in de buurt van strangen en kleinere watergangen. Naar verwachting heeft het onderzoeksgebied zelf een zeer geringe betekenis als leefgebied, omdat dergelijke biotopen niet binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Het is wel ruimt voorhanden vanaf ca. 100 meter afstand, waar waarnemingen van de soort zijn gedaan. Dit leefgebied ligt zeker buiten de effectafstand van het voorgenomen initiatief.

Overige soorten reptielen worden niet verwacht binnen en in de omgeving van het onderzoeksgebied.

- Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming voor reptielen is niet aan de orde.

Overige soortgroepen

Vanwege verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikt biotoop en open water, is het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen vissen en insecten uitgesloten.

Ecologisch werkprotocol

In onderstaand ecologisch werkprotocol is een aantal maatregelen en uitvoeringsvoorschriften opgenomen waarmee de negatieve gevolgen voor in het wild voorkomende beschermde soorten planten en dieren zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen.

- Schade aan broedvogels moet altijd voorkomen worden. De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd worden (vóór half maart en na half juli). De periode is een indicatie, een aantal soorten hebben een afwijkende broedperiode, deze soorten komen niet voor in het onderzoeksgebied. Er kan alleen onder voorwaarde dat broedvogels niet wezenlijk worden verstoord in het broedseizoen worden gewerkt;
- Zoveel mogelijk één kant op uitwerken, algemene amfibieën en grondgebonden zoogdieren krijgen de kans de locatie van werkzaamheden te ontvluchten;
- Terreindelen die gehandhaafd blijven, worden zoveel mogelijk met rust gelaten;
- Voor de overige soorten is het noodzakelijk te voldoen aan de zorgplicht. Er dient hiertoe continue gelet te worden op de aanwezigheid van al dan niet beschermde flora en fauna, onnodige aantasting en verwonding (dieren) moet zoveel mogelijk voorkomen worden. Indien onverhoopt strikt beschermde soorten aangetroffen worden, worden passende maatregelen getroffen.

6. Resultaten Wnb gebiedenbescherming

Begrenzing en toetsingskader

Het onderzoeksgebied ligt net buiten de begrenzingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken (gebiedenbescherming Wnb). Het pand en erf zijn geëxclaveerd. Het omliggende beschermde gebied is alleen aangewezen als Vogelrichtlijngebied (VR) (zie figuur 3). Dit betekent dat alleen de Vogelrichtlijn-doelstellingen (broedvogels en niet-broedvogels) relevant zijn voor de toetsing van de mogelijke effecten door voorgenomen initiatief.

Figuur 3. Ligging planlocatie (rode cirkel) ten opzichte van de begrenzing Natura 2000 (blauwe vlakken).

Voor elk Natura 2000-gebieden gelden instandhoudingsdoelen. Deze doelen zijn weergegeven op de website www.synbiosys.alterra.nl. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen door een activiteit niet in gevaar mogen worden gebracht. Voor handelingen die gevolgen kunnen hebben voor beschermde soorten en habitats hebben, kent de Wet natuurbescherming een vergunningplicht.

Een vergunning wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelen van het gebied niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken én wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.

Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt. Dit is de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen.

Mogelijke effecten en toetsing

Het plangebied ligt net buiten de begrenzing Natura 2000-gebied Rijntakken. Hierdoor kan in potentie alleen sprake zijn van externe effecten op het beschermde gebied. Ruimtebeslag is uitgesloten omdat de nieuwe bebouwing volledig binnen het geëxclaveerde gebied wordt gebouwd. Er is in de gebruiksfase ook geen sprake van een verkeersaantrekkende werking. Feitelijk vindt er geen functieverandering plaats. In de huidige situatie betreft het een bewoond pand, in de toekomstige situatie is dat ook het geval. Er zullen niet meer bewoners aanwezig zijn dan in de huidige situatie. Hierdoor is er ook geen sprake van meer verstoring t.o.v. de huidige situatie.

Alleen in de aanlegfase is mogelijk sprake van tijdelijke verstoring, door de aanwezigheid van mensen en machines. Naar verwachting duren deze activiteiten een half jaar of minder. De effect afstand wordt ingeschat op hooguit 20 meter rondom het pand.

Broedvogels

In de wijde omgeving van het onderzoeksgebied zijn geen potentieel geschikte biotopen voor de aangewezen broedvogels. Zoals hoog opgaande natte graslanden, pioniermoerassen, beschutte, laagdynamische wateren met waterplanten, rietruigten en/of steile afgekalfde oevers. Pas op ca. 200 meter afstand om het onderzoeksgebied is potentieel geschikt broedbiotoop voor de aangewezen broedvogels aanwezig in de vorm van laagdynamische wateren. Deze gebieden liggen ver buiten de effectafstand van de werkzaamheden, waarbij bovendien sprake is van volledige afscherming door het aanwezig bos en struweel.

- Het tijdelijk verstoren van geschikt broedbiotoop van aangewezen broedvogels is uitgesloten.

Niet-broedvogels

Het is niet uitgesloten dat aangewezen niet-broedvogels zoals Toendrarietgans, Kolgans, Grauwe gans en Kievit het ruige grasland rondom het onderzoeksgebied gebruiken om te foerageren. De verwachting is dat het grasland 20 meter rondom het onderzoeksgebied (waarbinnen tijdelijke verstoring plaats kan vinden) niet gebruikt wordt. Het is suboptimaal door de huidige gebruiksfunctie en de vogels zullen het aanwezige grasland vermijden door de aanwezige opgaande begroeiing. Er is geen sprake van een tijdelijk verlies van geschikt foerageergebied voor de aangewezen niet-broedvogels.

- Het tijdelijk verstoren van geschikt foerageergebied van aangewezen niet-broedvogels is uitgesloten.

Het is uitgesloten dat het initiatief negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied Rijntakken veroorzaakt.

7. Resultaten Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Toetsingskader

Het Gelders Natuurnetwerk (GNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Bij een ruimtelijke ingreep in de GNN is het bepalen van effecten hierop noodzakelijk. De toetsing omvat het bepalen van mogelijke aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN.

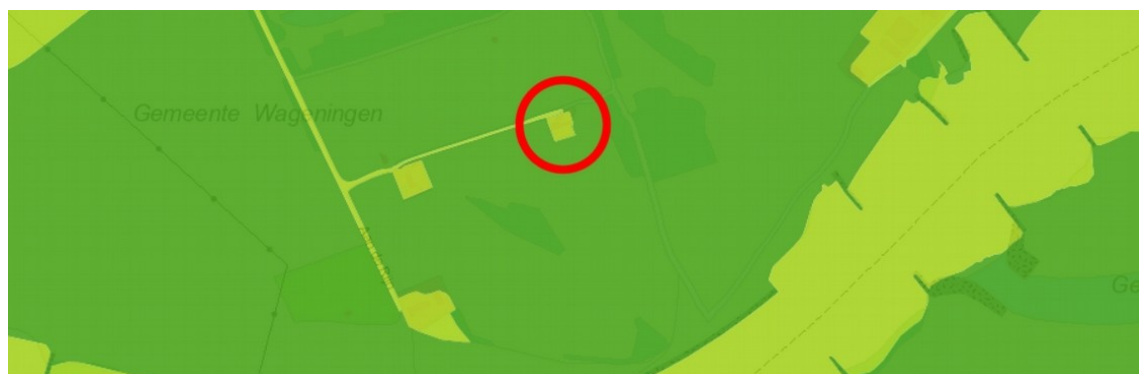
De wezenlijke waarden en kenmerken worden gedefinieerd als de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, ecologische samenhang, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, duisternis en openheid, de landschapsstructuur en belevingswaarde.

Voor het Gelders Natuurnetwerk (GNN) is door de provincie Gelderland een aantal criteria opgesteld waaraan wordt getoetst of een plan invloed heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN.

In het beleid kent de provincie naast het GNN ook groene ontwikkelzones. Dat zijn zones die bestaan uit gebieden met andere functies dan natuur, die ruimtelijk verweven zijn met de natuur van de GNN en daar functioneel mee samenhangen, waarin wordt ingezet op versterking van de samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. In de groene ontwikkelzones (GO) geldt de 'ja, mits'-benadering, waardoor de toetsing minder streng is.

Begrenzing onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is alleen begrensd als Groene Ontwikkelzone (GO) (zie figuur 4). Het grenst wel direct aan het GNN, onderdeel uit van het deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn Doorwerth - Rhenen (nr.181) (zie bijlage 5). Het aangewezen beheertype voor het aangrenzende GNN rondom het onderzoeksgebied is N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland.

Figuur 4. Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van het GNN (donkergroene vlakken). De lichtgroene vlakken zijn Groene ontwikkelzones (GO) (bron: Provincie Gelderland)

Mogelijke effecten en toetsing

Het betreft hier de continuering van een bestaande functie, waarvoor geen bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is. Op de locatie wordt het huidige pand gesloopt en wordt een woonhuis van dezelfde omvang en met ongewijzigde gebruiksfunctie gerealiseerd. Na de ingreep is de invulling en gebruiksfunctie van het perceel onveranderd t.o.v de huidige situatie. Het blijft een erf met beplanting en pand met woonfunctie.

- Een negatief effect op de functies groene ontwikkelzone (GO) is niet aan de orde.

Er is mogelijk alleen sprake van tijdelijke verstoring van mens en machines door de aanleg, door externe werking op de aanliggende begrenzing van het GNN. Deze invloed is zeer beperkt van omvang, en deze reikt hooguit 20 meter in de begrenzing van het GNN.

Door de beperkte omvang van de ingreep zijn de mogelijke tijdelijke negatieve gevolgen voor de wezenlijke waarden en kenmerken van het GNN niet aan de orde. Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is, worden door toetsing aan de Wet natuurbescherming ondervangen. Bovendien kent het beschermingsregime van het GNN geen externe werking.

- Er is geen sprake van een negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het GNN.

8. Te nemen vervolgstappen

Voordat de werkzaamheden van start kunnen gaan is het noodzakelijk aanvullend onderzoek te doen naar jaarrond beschermde nesten van vogels en gebouwbewonende vleermuizen.

Jaarrond beschermde nesten van vogels

Aantasting van de jaarrond beschermde nesten van Huismus en Gierzwaluw kan op voorhand niet worden uitgesloten.

Geadviseerd wordt om in het eerstvolgende broedseizoen het pand en erf te onderzoeken op de aanwezigheid van nesten van Huismus. De geschikte onderzoeksperiode is tussen 1 april en 15 mei, waarbij twee gerichte veldbezoeken uitgevoerd worden.

De geschikte onderzoeksperiode voor Gierzwaluw is tussen 1 juni en 15 juli, waarbij drie gerichte veldbezoeken uitgevoerd worden in de avond vlak voor zonsondergang. Dergelijk onderzoek kan eenvoudig gecombineerd worden met bv. vleermuisonderzoek.

Gebouwbewonende vleermuizen

Aantasting van vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan op voorhand niet worden uitgesloten. Geadviseerd wordt aanvullend vleermuisonderzoek uit te voeren aan het pand. Conform het meest recente vleermuisprotocol van Netwerk Groene Bureaus wordt doorgaans totaal 5 keer een veldbezoek uitgevoerd met een batdetector. Om de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen vast te stellen, richt het onderzoek zich op kraam- en zomerverblijfplaatsen en paarverblijf- en zwermplaatsen.

Op basis van de geschikte onderzoeksperiode voor vleermuizen (vleermuisprotocol 2017) kunnen veldonderzoeken voor zomer- en kraamverblijfplaatsen uitgevoerd worden in periode half mei t/m half juli (zomerverblijf nog later). Het onderzoek voor paarverblijfplaatsen vindt plaats in augustus en september.

Het onderzoek voor paarverblijfplaatsen is al uitgevoerd en de resultaten hiervan zijn in een aparte notitie verwerkt. Er zijn geen paarverblijfplaatsen vastgesteld.

9. Conclusies

Wnb soortenbescherming

- Er dient rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten dient de ingreep buiten het broedseizoen (het broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half juli) uitgevoerd te worden.
- Aantasting van nesten van Huismuis kan op voorhand niet worden uitgesloten. Geadviseerd wordt om voor aanvang van sloopwerkzaamheden de gebouwen op het terrein te onderzoeken op de aanwezigheid van nesten van Huismuis. De geschikte onderzoeksperiode is tussen 1 april en 15 mei, waarbij twee gerichte veldbezoeken uitgevoerd worden.
- Aantasting van nesten van Gierzwaluw kan op voorhand niet worden uitgesloten. Geadviseerd wordt om voor aanvang van sloopwerkzaamheden de gebouwen op het terrein te onderzoeken op de aanwezigheid van nesten van Gierzwaluw. De geschikte onderzoeksperiode is tussen 1 juni en 15 juli, waarbij drie gerichte veldbezoeken uitgevoerd worden.
- Aantasting van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kan op voorhand niet worden uitgesloten. Geadviseerd wordt aanvullend vleermuisonderzoek uit te voeren aan het pand. Bij aanwezigheid is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is dan mogelijk aan de orde.
- Voor de overige soorten die in het onderzoeksgebied voor kunnen komen geldt bij ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Wet natuurbescherming.
- Men dient altijd rekening te houden met de zorgplicht, deze geldt altijd en voor alle planten en dieren, onafhankelijk van beschermingsstatus en/of ontheffing of vrijstelling.

Wnb gebiedenbescherming

- Het onderzoeksgebied ligt net buiten de begrenzingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken (gebiedenbescherming Wnb). Het omliggende beschermde gebied is alleen aangewezen als Vogelrichtlijngebied (VR). Negatieve externe effecten door tijdelijke verstoring op de begrenzing van Natura 2000-gebied Rijntakken is uitgesloten.

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

- Het onderzoeksgebied is alleen begrensd als Groene Ontwikkelzone (GO). Het grenst wel direct aan het GNN. Er treedt door de uitvoering van het plan geen (significante) aantasting op van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en functies van groene ontwikkelzones (GO).

8. Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw, *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus, *Passer domesticus*. Versie 1.0, juli 2017.

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Provincie Gelderland, 2018. Natuurbeheerplan 2019 Provincie Gelderland.

Schipper, P. & Siebel, H., 2009. Index Natuur en Landschap Onderdeel natuurbeheertypen. Versie 0.4 15 juni 2009.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels: 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

www.data.overheid.nl

www.nationaalgeoregister.nl

www.netwerkecologischemonitoring.nl/meetnetten/broedvogels

www.synbiosys.alterra.nl

www.waarneming.nl

www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet natuurbescherming

Voor ruimtelijke ingrepen of plannen die leiden tot wijzigingen in bestemmingsplannen heeft men te maken met de natuurwetgeving. Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De Wet natuurbescherming vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Soorten, inclusief hun directe leefomgeving, en Natura 2000-gebieden worden beschermd door de Wet natuurbescherming.

Onderdeel Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming deelt soorten in drie beschermingsregimes in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (beschermingsregime paragraaf 3.1). Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (beschermingsregime paragraaf 3.2). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn. In de Bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
3. Beschermingsregime andere soorten (beschermingsregime paragraaf 3.3). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

De Wet natuurbescherming maakt invulling van de wet door provincies mogelijk, hiertoe kunnen provincies een eigen invulling geven aan de bescherming van soorten.

Elk van de drie beschermingsregimes hebben hun eigen verbodsbepalingen, die staan weergegeven in bijlage 3.

Zorgplicht voor dieren en planten

Of dier- en plantensoorten nu wettelijk beschermd zijn of niet, iedereen moet voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De wet erkent daarmee de intrinsieke waarde van in het wild levende soorten. De Memorie van Toelichting zegt het zo: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer u een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, u zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van uw handelen. Zo nodig raadpleegt u een ecooloog. Bij de uitvoering van die handeling moet u negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen dan wel beperken of ongedaan maken.

Uitzonderingen op de verbodsbepalingen

Verstoring van vogels is niet verboden indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 4 en lid 5). Het is aan

de initiatiefnemer om zich ervan te vergewissen – en waar nodig aan te kunnen tonen - dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de vogelsoort en aldus niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Vrijstelling soorten provincies Utrecht en Gelderland

De lijst van vrijstelling soorten voor de provincies Utrecht en Gelderland is weergegeven in bijlage 3. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Wet natuurbescherming. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Jaarrond-beschermde nesten vogels

Bij bescherming van vogelnesten wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en soorten die alleen gedurende het broedseizoen beschermd zijn. 'Ruimtelijke ontwikkeling' of 'dwingende redenen van groot openbaar belang' worden niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor Vogelrichtlijnsoorten. Bij de nieuwe Wet natuurbescherming kan de jaarrond beschermde status van nesten van een aantal vogelsoorten door Provincies mogelijk nog geëvalueerd en aangepast worden.

Toetsing ontheffingsaanvragen

Om te beoordelen of een plan in strijd is met de Wet natuurbescherming dient onderzocht te worden of beschermde soorten in het onderzoeksgebied voorkomen en of de voorgenomen ingreep mogelijk schadelijke effecten heeft op de beschermde soorten (bijlage 5 toetsingsschema Wet natuurbescherming: soortenbescherming). In een aantal bij de Wet natuurbescherming behorende regelingen en besluiten is vastgelegd, wanneer een vrijstelling geldt, een gedragscode van kracht is en of een ontheffingsaanvraag benodigd is.

Een ontheffing (of een vrijstelling) wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Geen andere bevredigende oplossing;
- Sprake van een in de wet genoemd belang (elk beschermingsregime heeft een eigen wettelijk belang);
- Geen verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal een toetsing van de belangen en de alternatieven plaatsvinden en een ecologische toetsing.

Bijlage 2 Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming: soortenbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaat- sen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplanting- plaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bijlage 3 Vrijstelling soorten Provincie Gelderland voor ruimtelijke ingrepen

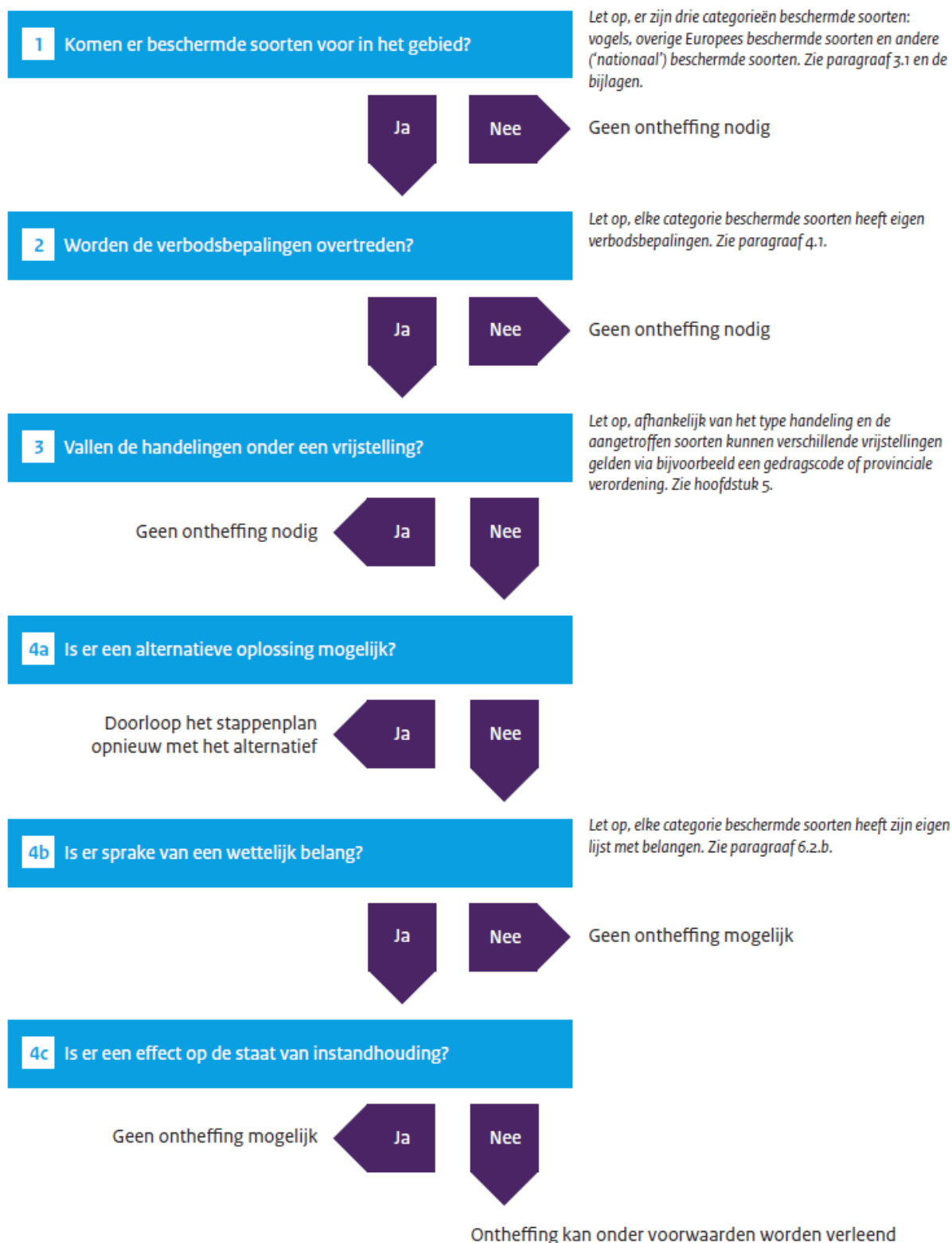
Zoogdieren

Aardmuis
Bosmuis
Bunzing
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Egel
Gewone bosspitsmuis
Haas
Hermelijn
Huisspitsmuis
Konijn
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Vos
Wezel
Woelrat

Amfibieën

Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker
Middelste groene kikker of Bastaardkikker

Bijlage 4 Toetsingsschema Wet natuurbescherming: soortenbescherming

Bijlage 5 Kernkwaliteiten GNN voor deelgebied 181 Uiterwaarden Neder-Rijn Doorwerth - Rhenen

Kernkwaliteiten natuur en landschap

- Laagdynamische rivier met enige geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporetransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust
- onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- Overgangen tussen de Veluwe en het dal van de Neder-Rijn met landgoederen en beken die vrij uitstromen in de Rijn
- Renkumse Poort: uitwisselingsgebied van planten en dieren tussen de Veluwe en het dal van de Neder-Rijn, bij Doorwerth, Wageningen en Rhenen onbebouwde contactzone
- Parel Heelsumse Beek: waardevol beekdal met beekbegeleidende graslanden en bossen
- natuurcomplexen Doorwerthsche Waarden, Jufferswaard, Renkumse Benedenwaard, Wageningse Bovenpolder, Blauwe Kamer - Grebbeberg
- stroomdalgraslanden, hagen en zachthoutooibos in kleiputten, hardhoutooiboselementen langs de stuwwallen
- waarden voor weidevogels, water- en moerasvogels, vleermuizen, amfibieën, vissen, ringslang en bever
- leefgebied steenuil
- leefgebied kamsalamander
- kleinschalige landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen
- oude steenfabrieken en andere cultuurhistorische waarden van de uiterwaarden, oude kavelpatronen, doorbraakkolken, waterstaatswerken (kades en sluisjes), kleiwinningen
- onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele steenfabrieken, waterstaatswerken) m.u.v. Norske Skog Renkum
- rust, ruimte en donkerte m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
- abiotiek: aardkundige waarden (o.m. reliëf van oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen), kwel, bodem
- ecosysteemdiensten: recreatie, wateropvang en -afvoer
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Aardkundige waarden

+: Heelsumse Beek

Waardevol open gebied of verkaveling

-nvt

Parel

+

Natte landnatuur

ja

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden
- ontwikkeling water- en oeverhabitats
- ontwikkeling hard- en zachthoutooibossen
- ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden
- ontwikkelen weidevogelpopulaties
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- ontwikkeling geleidelijke overgang tussen stuwwal en uiterwaard met ruigten, zomen en struwelen
- ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën, w.o. ringslang en kamsalamander
- ontwikkeling populatie bevers (en otters)
- ontwikkeling ecologische verbinding Renkumse Poort: singels, poelen, plas-drasbermen en moeraszones, in het bijzonder langs de beken

- vermindering barrièrewerking A50 en N225
- ontwikkeling vrij uitstromende beekmondingen en overstromende beekdalen
- ontwikkeling coulissenlandschap met strangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten en geleidelijke overgangen in het landschap langs de voet van de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug
- behoud reliëf oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden
- ontwikkeling water- en oeverhabitats
- ontwikkeling hard- en zachthoutoibossen
- ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden
- ontwikkelen weidevogelpopulaties
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- ontwikkelen populatie vlinders, reptielen en amfibieën, w.o. ringslang en kamsalamander
- ontwikkeling populatie bevers (en otters)
- ontwikkeling ecologische verbinding Renkumse Poort: singels, poelen, plas-drasbermen en moeraszones, in het bijzonder langs de beken
- vermindering barrièrewerking A50 en N225
- ontwikkeling coulissenlandschap met strangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten en geleidelijke overgangen in het landschap langs de voet van de Veluwe
- behoud reliëf oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen

Ecologische verbindingen met evz-model

-